

Poština plačana v gotovini

Cena 2 Din

7

OPERA

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI 1931/32

Trije mušketirji

Premijera 28. januarja 1932

IZHAJA ZA VSAKO PREMIJERO

UREDNIK: M. BRAVNIČAR

*Novosti za damske
plašče pravkar došle!*

**A. & E. Skabernè
Ljubljana**

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Izhaja za vsako premijero

Premijera 28. januarja 1932

Ralph Benatzky: „Trije mušketirji“

To je vesela in zabavna parodija. Iz Dumasovih »Treh mušketirjev« je vzeta ena epizoda: Francoska kraljica — regentinja Ana — hoče poročiti svojega mladoletnega sinčka (kralja Ludovika XIV.) s špansko infantinjo. Kardinal Mazarin, vzgojitelj mladoletnega kralja, hoče to preprečiti, kraljici pa se posreči izvesti svoj načrt s pomočjo mušketirjev. V to dejanje je vpletenih polno drugih epizod. Glasbo k temu delu je bolj sestavil in priredil kakor zložil dunajski »šlagerski« skladatelj Ralph Benatzky. V partituri je napisano pod naslovom: »Igra iz romantičnih časov z glasbo od danes in včeraj.«

Glasba od včeraj — mnogo tega je v »Treh mušketirjih«. Začetek je preinštrumentirana predigra k »Fra Diavolu«. Takoj za njo srečamo znance od včeraj: vsemogoče iz Offenbachovih operet, potem iz različnih znanih oper, reminiscence na plesne šlagerje iz polpretekle dobe. Benatzky prinaša v »Mušketirjih« to blago v raznih oblikah: enkrat parodistično, drugič samo »sodobno« preinštrumentirano, tretjič spet verno prepisano itd. V glasbenem oziru so »Trije mušketirji« povsem eklektično delo, in lahko bi rekli, izdelani proti vsem rešpektom. Priznati pa se mora avtorju veliko spretnost v aranžiranju in veliko smisla in dobrih oči za operetni teater. V taborski sliki je »operna parodija« — opereta zasmehuje opero.

Delo ima 14 slik, ki se vrstijo s filmsko naglico. »Mušketirji« upoštevajo filmsko tehniko in hočejo tekmovati kinu z njegovimi lastnimi sredstvi. To se je tudi posrečilo. Uspeh je bil povsod velik, kjer so »Mušketirje« izvajali. Naša uprizoritev in režija je povsem v smislu kinematografa — celo napisi ne manjkajo, prav tako kakor v filmu.

V opereti kakor tudi v Kreftovi režiji je marsikaj drugače kakor v Dumasovem romanu. Režija je podčrtala osnovno idejo originala: donkizotizem.

D'Artagnan je don Kihot v drugi izdaji, kakor pravi Dumas sam: »... zamislimo si njegov portret v eni sami potezi; predstavljajmo si don Kihota kot osemnajstletnega; don Kihota

brez prsnega oklepa, brez železne (oklepne) srajce in sploh brez običajne viteške oprave; don Kihota v telovniku, čigar modra barva se je bila spremenila v nedoločljiv odtenek vinskega drožja in nebeške modrine ...»

Ernst Decsey:

Iz mojih beležk

Skoraj vse operete iz leta 1870. do 1900. so prišle po vrsti v mlin prenovljenja, od koder so izšle polepšane, sfrizirane in pomlajene. Strauß, Millöcker, Millöcker in Strauß, edino Suppe še ni prišel na vrsto. Pri tej priliki moramo omeniti tudi razširjene in senzacionalne Reinhardtove »Hofmannove pripovedke«, dalje revijo »Pri belem konjičku« in »Tri mušketirje«, ki zabavajo svoje občinstvo, najbrž zato, ker je njih čista novost prav za prav obeležje lepo patinirane operetne zgodbe.

Ljudje hočejo mirnega življenja iz l. 1832., duhovnega iz l. 1882., s komfortom iz l. 1932.

Kako bom kritiziral . . .

Prorektor in profesor dunajske glasbene akademije, skladatelj dr. Josip Marx, je prevzel pri »Wiener Journalu« glasbeni referat. Objavil je nekoliko smernic o svojem bodočem odgovornem delu, ki so obenem zanimiv nazor o kritiki, kakor jo on gleda. Program, ki si ga je prof. Josip Marx sam izbral in postavil z ozirom na kritiko, razodeva moža svetskega tipa in moža z velikim čutom odgovornosti. Prav dobro se zaveda, da v vrsti umetnina — avtor — izvajalec — kritik ni on prvi, edini ali celo najodločilnejši, ampak šele četrti, torej zadnji činitelj, ter da je kritikovo mnenje naposled vendar le mnenje posameznika. Avtor in izvajalec sta tudi kritika svojega dela in predno pride delo v javnost, jo na svoj način kritično predelata oba: avtor in reproduktor.

Iz glasbene zgodovine bi lahko našli nešteto primerov, da je avtor-kritik imel prav, medtem ko je kritiko čas uničil in jo razveljavil. Na tem mestu priobčujemo nekoliko odstavkov iz članka dr. Josipa Marxa, ki zadevajo kritiko v splošnem:

»Prav za prav bi morali uvesti sistematično kritiko kritike; marsikaj bi se potem zjasnilo in zvedelo. Povej mi, koga hvališ, in jaz ti povem, če kaj razumeš, če si »zdrav na duši in telesu«, če svojo službo dostojno opravljaš ali če nisi celo plačanec kakšne separatistične družbe, pripravljen vsak čas, da zakriješ svoje neznanje pod plašč predrznosti.

Kritika kot življenjski poklic zahteva izčiščene osebnosti, značaja, obsežnega znanja o tehniki in slogu ter končno prav

posebnega samopremagovanja; večkrat namreč smo preveč neovirani v sodbah, medtem ko je drugi brez obrambe in brez moči. Nagnjenje napadanja je izrazito posebno pri ljudeh menja-jočih se razpoloženj.

Umetnikū je potreben en sam velik dar, kritiku ne zadostuje samo talent; on mora stilno pravilno uvrstiti umetnino kot svoje osebno doživetje, umetnikovo pojmovanje mora spraviti v pravilno razmerje celote in slednjič je njegova naloga, da pozitivno formulira svoje vtise.

Naloga kritike je v prvi vrsti ta, da osvetli pozitivne strani dela in ne sme nikdar služiti lastnemu namenu. To je bilo treba spet pibiti, ker se preveč rada nagiba k zapostavljanju umetnika, zato da se sama postavi v ospredje, pa naj si bo kot avtoriteta, kot vir modrosti ali celo kot humoristični kotiček, seveda vse na račun umetnika. Strankarstvo ne sme biti odločilno, temveč talent, znanje in umetniška resnost. Tudi »duhovite rečnice« ne veljajo — te se bleščijo, namesto da bi osvetljevale. In še neko majhno ugotovitev: te smernice sem napisal zase. Če bi kdaj proti svoji volji napačno ocenjeval, torej proti svojim principom, potem naj prizadei pomisli, da je tudi kritik zmotljiv in da so vse kritike vedno le mnenje posameznika, ki ga ne smemo čezmerno ceniti, tudi če je tiskano.

Nekaj odlomkov iz Verdijevih pisem M. B.

(Zanimivi že zato, ker v marsičem veljajo tudi za današnje čase in ker so obenem »dokaz«, da so bile gledališke krize v vsaki prehodni in revolucijski dobi. Pisal jih je nekemu prijatelju.)

6. III. 1868. ... Tudi jaz vem, da obstoji muzika prihodnosti, ampak ta čas verjamem ter bom verjel tudi še po enem letu, da moramo imeti usnje, če hočemo napraviti čevelj!... Kaj praviš k tej neumni primeri, s katero hočem samo povedati, da moramo imeti v sebi muziko, če hočemo pisati opero? ... Izjavljam, da sem vnet občudovalec »bodočih muzikantov« in da tudi ostanem pod pogojem, da bodo pisali res muziko ... Katere vrste in kakšnega sistema, to je vseeno — ampak muziko! ...

15. III. 1883. Ampak sedaj je z gledališči tako slabo, da se mi zdi brez pomena pisati opere. Ti gotovo nisi mojega mnenja, ampak boš videl, polagoma bodo zaprli vse teatre, drugega za drugim.

12. II. 1884. Dobre opere so bile ob vsakem času redkost, sedaj pa so skoro nemogoče ... Zakaj? boš vprašal! Ker pišejo preveč glasbe! Ker preveč iščejo! Ker gledamo v temo in obračamo solncu hrbet! Ker delamo iz nebitvenih stvari bistvo. Ker smo odurni in nismo veliki! Iz odurnosti pa zraste vse, kar je malega in baročnega! ... Tu jo imamo!

Cankarjev „Hlapec Jernej“ — opera

Ravnateljstvo opere je pred kratkim prejelo vabilo za uprizoritev in tudi že klavirski izvleček opere »Hlapec Jernej« skladatelja Alfreda Mahowskyja iz Brna. Libreto je napravil skladatelj sam »prosto po noveli Ivana Cankarja z uporabo nemškega prevoda G. Jirku«, ki je izšla v Niethammerjevi založbi. Opera ima tri dejanja in je deljena v sedem slik. Pet slik se odigrava na Betajnovi, dve v Ljubljani. Vsaka slika ima svoj glasbeni kolorit. Scena z vagabundom je »Scherzo« (buffo), prva slika drugega dejanja je »Nokturno« itd. »Edina realistična oseba je Jernej, vse druge so samo 'življenski sejem', okvir Jernejeve tragedije.« Kostumi morajo biti stilizirana slovenska narodna noša.

O delu bomo o priliki obširneje poročali, ko dobimo na vpogled celotni material. Premijera opere bo v marcu t. l. v brnskem nemškem gledališču.

Razno

Milan Sachs,

dirigent zagrebske opere, se je odzval vabilu brnske opere in bo naštudiral tam Wagnerjevega »Parsifala«.

Monakovski glasbeni festival.

Letošnji glasbeni festival v Monakovem bo posvečen po večini Mozartu in Wagnerju. Na sporedu so od 18. julija do 21. avgusta Wagnerjeve opere: »Mojstrski pevci«, »Prstan Nibelungov«, »Tannhäuser«, »Parsifal« ter »Tristan in Isolda«.

Od 21. julija do 19. avgusta Mozartove opere: »Figarova svatba«, »Čarobna piščal«, »Idomeneo«, »Cosi fan tutte« in »Beg iz Seraila«.

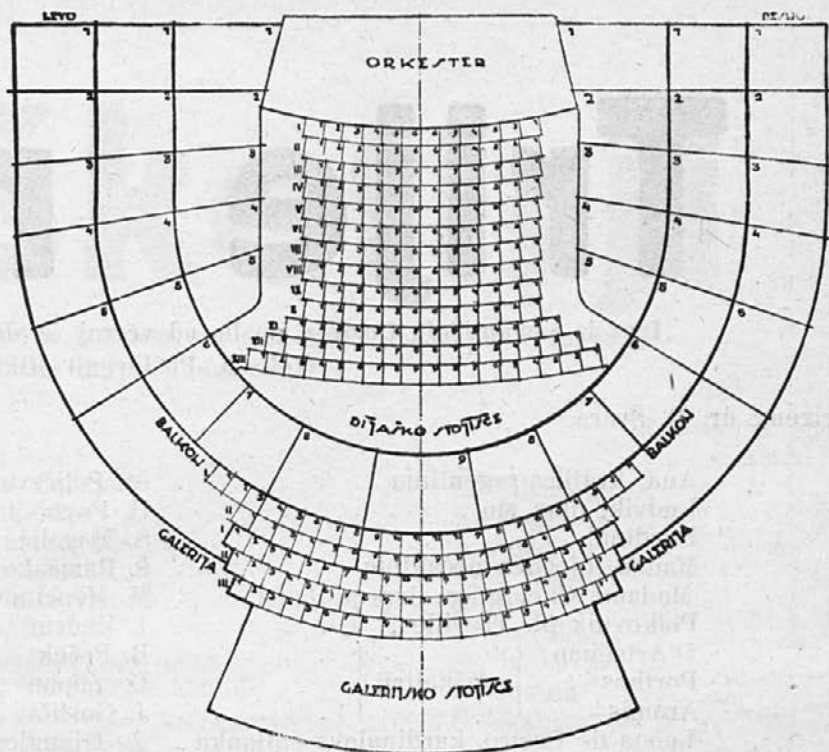
Od 23. avgusta do 28. avgusta pa R. Straußova »Saloma«, »Kavalir z rožo« ter Pfitznerjeva »Palestrina« in »Srce«.

Salcburške svečane igre

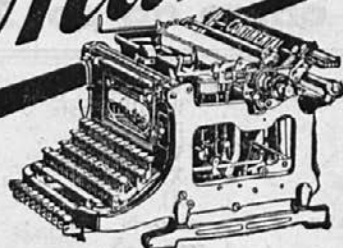
pa bodo od 30. julija do 31. avgusta. Dirigenti: Fritz Busch, Clemens Krauß, Richard Strauß in Bruno Walter. Spored: Mozartov »Beg iz Seraila«, »Cosi fan tutte«, »Figarova svatba«, »Čarobna piščal«; Weberjev »Oberon« (novo insceniran), Gluckov »Orfej in Evridika«, Beethovnov »Fidelo«, Straußova »Žena brez sence« in »Kavalir z rožo«.

Lastnik in izdajatelj: Uprava Nar. gledališča v Ljubljani. Predstavniki: Oton Župančič. Urednik: M. Bravničar — Tiskarna Makso Hrovatin, vsi v Ljubljani.

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V DRAMI

Continental

IVAN LEGAT

MARIBOR
VETRINJSKA 30
TELEFON INT. 24-34

LJUBLJANA
PREŠERNOVA 44
TELEFON INT. 26-36

Trije mušketirji

Igra iz romantičnih časov z glasbo od včeraj in danes. Po Aleksandra Dumasa napisala Rudolph Schanzer in Ernst Welisch. Poslovenil Mikl. Glasba iz dveh vložkov Ralph Benatzky.

Dirigent: dr. D. Švara.

Koreograf: Golovin.

Režiser: B. Kreft.

Ana, kraljica-regentinja	Št. Poličeva
Ludvik, njen sin	H. Povh
Kardinal	S. Magolič
Manon, njegova nečakinja	Š. Ramšakova
Madame Chevreuse, dvorna dama	M. Mencinova
Polkovnik pl. Treville	I. Mencin
D'Artagnan	B. Peček
Porthos	D. Zupan
Aramis	J. Gostič
Leona de Castro, kardinalova špijonka	Z. Gjungenac-Gavella

Slaščičar Caramel	M. Simončič
Mati Catherine	M. Kogejeva
Miotte, njena hčerka	N. Španova
Pater Ignatus	F. Mohorič
Branjevec Brissard	J. Rus
Ciganka Aminta	V. Smerkoljeva
Cigan Laredo	St. Ivelja
Grüezli, kardinalov kočijaž	M. Sekula
Stotnik gardistov	E. Škabar
Španska infantinja	* * *

Gardisti, mušketirji, marketenderice, pariško ljudstvo, berači, cigani, mornarji, mlinarji, mlinarice itd.

Kostume po načrtih Uljanišičeva izdelali gledališki atelje pod vodstvom J. Polaka.

Blagajna se odpre ob pol 20.

Parter: Sedeži I. vrste	Din 46
" II. - III. vrste	" 40
" IV. - VI.	" 36
" VII. - IX.	" 32
" X.	" 28
" XI.	" 25
Lože Lože v parterju	" 150
" I. reda 1-5	" 150
" 6-9	" 180

Nadaljni ložni	
Balkon: I. vrsta	" 25
" I. "	" 20
" II. "	" 20
" III. "	" 15

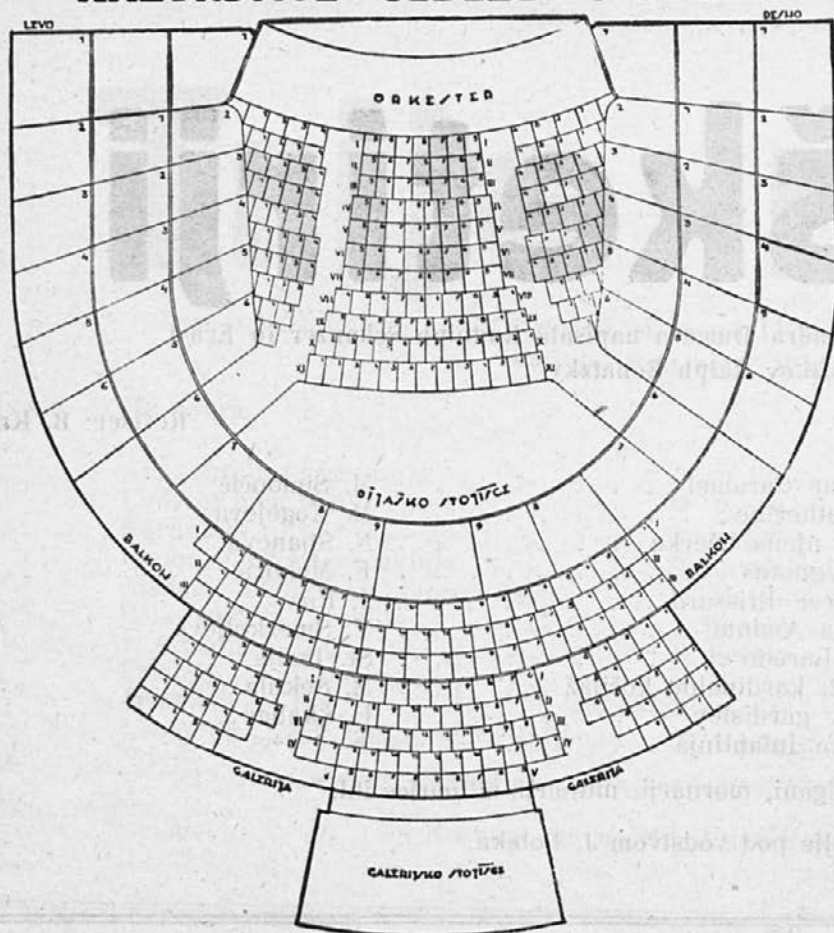
Začetek ob 20.

Konec po 23.

Galerija: Sedeži I. vrste	Din 14
" II.	" 12
" III. "	" 12
" IV. "	" 10
" V. "	" 10
Stojšče	" 4
Dijaško stojšče	" 7

VSTOPNICE se dobivajo v predprodaji pri gledališki blagovni opremnem gledališču od 10. do pol 1. in od 3. do 5. ure

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V OPERI

„RIBA“ Ljubljana Gradišče 7

trgovina z raznovrstnimi sladkovodnimi in
svežimi ter konzerviranimi morskimi ribami

Specijalna zajutrkovalnica vsakovrstnih rib - Vinotoč

Lastnik I. Ogrinc

Telefon 25-84